

REFERAT Psykiatri- og socialudvalget d. 01-02-2023

Mødedato Onsdag d. 01. februar 2023 kl. 11:00

Mødested Konference 1 og 2, stuen, Regionshuset Viborg

Indholdsfortegnelse

Orientering om takststruktur på det specialiserede socialområde #.....	3
Udviklingsplanen for Socialområdet. Tema 2 om Det hele menneske #.....	4
Godkendelse af Rammeaftale 2023-2024 på det specialiserede social- og specialundervisningsområ	5
Redegørelse om anvendelse af velfærdsteknologi på socialområdet #.....	7
Debatoplæg til Sundhedsaftalen 2024-2027 #.....	9
Henvendelse fra Socialistisk Folkeparti om sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ung	10
Godkendelse af samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel.....	11
Evalueringsrapport af Psykiatriens Hus i Aarhus.....	13
Forberedelse af møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg #.....	16
Gensidig orientering #.....	17
Underskriftsark #.....	18

Punkt 1: Orientering om takststruktur på det specialiserede socialområde

1-30-73-165-22

Resume

Der orienteres om takststrukturen på socialområdet, herunder om, hvordan taksterne fastsættes for borgerne i Socialområdet i Region Midtjylland.

Direktionen indstiller,

at orientering om takststrukturen i Socialområdet i Region Midtjylland tages til efterretning.

Sagsfremstilling

På seneste møde i psykiatri- og socialudvalget var der en temadrøftelse vedrørende det første af tre strategispor i socialområdets kommende udviklingsplan omhandlende "Et socialområde".

Det gav anledning til en drøftelse af takster og takstsammensætningen på socialområdet, og udvalget anmodede om en orientering om, hvordan taksterne fastsættes generelt for de enkelte borgere.

På mødet vil socialdirektør Ann-Britt Wetche orientere om taksterne i Socialområdet i Region Midtjylland, herunder blandt andet:

- Hvordan taksterne er opbygget med udgangspunkt i de regler, der er fastsat i finansieringsbekendtgørelsen og rammeaftalens styringsaftale.
- Eksempler (cases) på, hvordan der konkret arbejdes med takstindplacering på regionens sociale tilbud.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog orientering om takststrukturen i Socialområdet i Region Midtjylland til efterretning.

Punkt 2: Udviklingsplanen for Socialområdet. Tema 2 om Det hele menneske #

1-30-73-155-21

Resume

Som led i udarbejdelsen af en udviklingsplan for Socialområdet i Region Midtjylland lægges der op til en temadrøftelse af strategisporet "Det hele menneske", med henblik på at udvalget kommer med input til, hvordan det skal indgå i udviklingsplanen for Socialområdet i Region Midtjylland. Der vil være et særligt fokus på borgerperspektivet og lighed i sundhed under temadrøftelsen.

Direktionen indstiller,

at udvalget kommer med input til, hvordan strategisporet "Det hele menneske" skal indgå i udviklingsplanen for Socialområdet, herunder i forhold til udfordringsbilledet, vision/mål og prioriterede indsatser på kort, mellemlang og langt sigt.

Sagsfremstilling

Udviklingsplanen for Socialområdet struktureres ud fra Socialområdets nye arbejdsvision, der består af den overordnede vision "Vi understøtter borgeren i at udleve ønsker, håb og drømme" samt tre underliggende strategispor for henholdsvis "Et socialområde", "Det hele menneske" og "Fagligt stærke specialområder". Hvert strategispor indeholder desuden en række konkrete indsatsområder. Visionen er vedlagt.

Der er planlagt tre temadrøftelser i udvalget, der behandler hvert af de tre strategispor, hvor psykiatri- og socialudvalget drøfter de konkrete indsatsområder og giver input til indholdet i udviklingsplanen. På dette møde drøftes udviklingsplanens tema 2 om #Det hele menneske". Der sættes særligt fokus på indsatsområdet vedrørende dialog og samarbejde med borgeren, således at borgeren oplever et medansvar og indgår som en aktiv del af indsatsen samt lighed i sundhed.

Tema 2: Det hele menneske

Tema 2 tager udgangspunkt i strategisporet "Det hele menneske" og fungerer som en overordnet strategi for at skabe yderligere fokus på borgerperspektivet, at møde borgeren med værdighed, ligeværd og respekt samt yde indsatser tilpasset den enkelte. Den stigende kompleksitet i målgruppernes udfordringer samt det stigende fokus på borgeres indflydelse på samt ret til at bestemme over eget liv kalder på at styrke inddragelseskulturen samt sundhedsindsatserne i socialområdet.

Gennem en styrket inddragelseskultur vil Socialområdet skabe systematisk borger- og pårørendeinddragelse på både lokalt og individuelt niveau såvel som på det strategiske og organisatoriske niveau. Blandt andet ved at omsætte de ni grundprincipper for borgerinddragelse i Region Midtjylland samt at etablere et Dialogforum med repræsentation af borgere, pårørende og politikere. Indsatserne vil styrke dialogen og samarbejdet med borgeren, så borgeren oplever et medansvar for indsatsen. Der er et særligt fokus på sundhedsfaglige indsatser, bl.a. at implementere årlige sundhedstjek for alle borgere på Socialområdet og at skabe helhedsorienterede indsatser ved at øge samspillet mellem sundhedsfaglige og socialfaglige indsatser.

Den røde tråd fra strategispor til indsatsområde sker gennem et fokus på Socialområdets ambitioner om at styrke borgerperspektivet og at øge koordineringen mellem sundhedsfaglige og specialiserede socialfaglige indsatser.

På mødet vil koncerndirektør Anders Kjærulff præsentere den overordnede ramme for arbejdet med udviklingsplanen, hvorefter socialdirektør Ann-Britt Wetche vil introducere strategisporet "Det hele menneske". Der vil herefter være en drøftelse i udvalget med henblik på at give input til udviklingsplanen.

Der er afsat en time til punktet.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget kom med input til, hvordan strategisporet "Det hele menneske" skal indgå i udviklingsplanen for Socialområdet, herunder i forhold til udfordringsbilledet, vision/mål og prioriterede indsatser på kort, mellemlang og langt sigt.

Bilag

Socialområdets vision

Punkt 3: Godkendelse af Rammeaftale 2023-2024 på det specialiserede social- og specialundervisningsområde

1-30-73-88-22

Resume

Udkast til Rammeaftalen 2023-2024 for det specialiserede social- og specialundervisningsområde er udarbejdet i tæt dialog mellem de 19 kommunerne og Region Midtjylland. I Rammeaftalen 2023-2024 sættes der fokus på to udviklingsområder om den nære psykiatri og borgere med komplekse udfordringer. Med rammeaftalen indgår de 19 kommuner og Region Midtjylland aftale om, at taksterne ikke kan stige i perioden 2023-2024. Det aftales desuden, at kommunerne og regionen i fælleskab udarbejder et overblik over udviklingen i den samlede økonomi på det specialiserede socialområde.

Direktionen indstiller,

at Rammeaftalen 2023-2024 på det specialiserede social- og specialundervisningsområde godkendes.

Sagsfremstilling

Kommunerne i regionen og Region Midtjylland indgår hvert andet år en rammeaftale om samarbejdet på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Formålet med rammeaftalen er at sikre fælles principper for styring og udvikling af det specialiserede socialområde på tværs af kommuner og region.

Rammeaftalen med bilag samt et faktaark med en nærmere beskrivelse af det fælleskommunale- og regionale samarbejde i rammeaftalen for det specialiserede socialområde er vedlagt.

Rammeaftalen 2023-2024 er udarbejdet i en tæt dialog mellem de 19 kommuner og Region Midtjylland, som har haft mulighed for at komme med indspil til rammeaftalens udviklingsområder undervejs. Dette har skabt et godt afsæt for fælles indsats og rammer på det specialiserede socialområde. Parterne er enige om at anbefale, at rammeaftalen godkendes i de midtjyske byråd og regionsrådet.

Fælles faglig udviklingsområder

Rammeaftalen har fokus på faglig udvikling og indeholder et samlet skøn over behovet for pladser og tilbud. Overordnet set tilkendegiver de midtjyske kommuner, at de oplever rimelig sammenhæng mellem behovet for specialiserede tilbud og det samlede udbud af tilbud på socialområdet.

I Rammeaftale 2023-2024 sætter kommunerne og Region Midtjylland fokus på to fælles udviklingsområder:

1. Den nære psykiatri
2. Borgere med komplekse udfordringer

For begge områder er der tale om en videreførelse fra rammeaftalen for 2021-2022, hvilket understøtter, at der er tale om vigtige områder, som kræver et langsigtet og fokuseret arbejde. Samtidig vil der i samarbejdet være fokus på, hvordan man imødekommer den fælles udfordring med rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling på det specialiserede socialområde.

Region Midtjylland stiller sig positiv overfor videreførelsen af de valgte udviklingsområder. Udviklingsområdet om den nære psykiatri understøtter et bedre tværsektorielt samarbejde. Samarbejdet er blandt andet rodfæstet i Sundhedsaftalen for 2019-2023 og koordineres tæt i regi af Sundhedssamarbejdsudvalget. Der er i Region Midtjylland en praksis for at arbejde tæt sammen om at finde fælles løsninger. De 19 midtjyske kommuner, Region Midtjylland, PLO-Midtjylland samt bruger- og pårørendeorganisationer har således siden 2018 sat ekstra fokus på den nære psykiatri med Alliancen om den nære psykiatri i Midtjylland. Dette samarbejde vil være et fokus i udviklingen af den nære psykiatri, som også er et prioriteret indsatsområde i Sundhedsaftalen.

I forhold til udviklingsområdet om borgere med komplekse problemstillinger opleves der fortsat stigende efterspørgsel på både børne- og voksenområdet. På børn- og ungeområdet ses særlig behov for tilbud inden for autisme, dobbeltdiagnoser generelt, udadreagerende adfærd og flere funktionsnedsættelser. På voksenområdet ses ligeledes et stigende behov for tilbud inden for autisme, udadreagerende adfærd og dobbelt diagnoser, men også tilbud til borgere med kombinationer af problemstillinger inden for psykiatri, misbrug, udviklingshæmning og hjerneskade mv. Der er derfor behov for, at kommuner og region i fællesskab fortsætter arbejdet med at udvikle nye fleksible tilbud til denne gruppe borgere, så kompetencer og ressourcer i både kommuner og region udnyttes mest effektivt. Man vil ligeledes arbejde fokuseret med kvalificering af fælles datagrundlag for at skabe øget overblik og beslutningsgrundlag i forhold til den fremtidige kapacitetsplanlægning.

I samarbejdet i regi af rammeaftale 2023-2024 vil man også søge kobling til den nationale kontekst i form af evalueringen af det specialiserede socialområde, psykiatriens tiårsplan og Social- og Ældreministeriets reform "Børnene først".

Psykiatri- og socialudvalget behandlede på sit møde den 11. maj 2022 forslag til Rammeaftalens udviklingsområder som en del af de lokale politiske drøftelser i kommuner og region. Region Midtjylland fremsendte på den baggrund vedlagte svar i forhold til udviklingsområderne til Rammeaftalesekretariatet den 23. maj 2022.

Styring og økonomi

Ud over de faglige udviklingsområder sætter rammeaftalen rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud. Aftaler herom er beskrevet i styringsaftalen, bilag 1 til rammeaftalen.

Med rammeaftalen indgår de 19 kommuner og Region Midtjylland aftale om, at taksterne ikke kan stige i perioden 2023-2024. Modsat indeholder rammeaftalen ikke krav om takstreduktioner i perioden. Region Midtjylland ser positivt på en fastholdelse af takstniveauet, da det vil understøtte det nuværende økonomisk udgangspunkt på det regionale socialområde og dermed en fortsat opretholdelse af den fornødne kvalitet i de regionale tilbud.

Det aftales desuden, at kommuner og region i fællesskab udarbejder et overblik over udviklingen i den samlede økonomi på det specialiserede socialområde. Arbejdet kan ses i sammenhæng med arbejdet med at skabe øget datagrundlag til fremtidig kapacitetsplanlægning omkring udviklingsområdet omkring borgere med komplekse problemstillinger.

De midtjyske kommuner oplever overordnet set, at der er sammenhæng mellem kommunernes behov for specialiserede tilbud og det samlede udbud af specialiserede tilbud, som er omfattet af rammeaftalen. Den kapacitet, der stilles til rådighed for kommunerne i regionen, videreføres derfor til den nye rammeaftale 2023-2024 med mulighed for visse løbende tilpasninger.

Der har siden 2017 været en forenklet og fleksibel aftale mellem parterne om kapacitetstilpasninger i regi af rammeaftalen. Tilpasninger i kapaciteten kan ske løbende inden for rammerne beskrevet i styringsaftalen. Region Midtjylland har i forbindelse med indgåelsen af rammeaftalen for 2023-2024 derfor ikke fremlagt ønske om konkret tilpasning af kapaciteten.

Ingen midtjyske kommuner har tilkendegivet, at de ønsker at overtage regionale tilbud i forbindelse med fastlæggelsen af rammeaftalen.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at Rammeaftalen 2023-2024 på det specialiserede social- og specialundervisningsområde godkendes.

Bilag

Udkast til rammeaftale 2023-2024 på Socialområdet

Bilag 1 Styringsaftale 2023-2024

Bilag 2 Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Bilag 3 Udviklingsplan landsbyen Sølund

Bilag 4 Organisering af det fælleskommunale samarbejde i Midtjylland

Bilag 5 Ledelsesinformation samlet pladsoversigt

Svar fra psykiatri- og socialudvalget i RM vedr. udviklingsområder

Faktaark om fælles kommunalt- og regionalt samarbejde i rammeaftalen

Punkt 4: Redegørelse om anvendelse af velfærdsteknologi på socialområdet

#

1-30-73-165-22

Resume

På Psykiatri- og Socialudvalgsmødet den 5. oktober 2022 fik udvalget en præsentation af Specialområde Hjerneskade. Specialområdet udtrykte her et ønske om udvidet brug af velfærdsteknologi i henhold til Serviceloven. Psykiatri- og socialudvalget anmodede på den baggrund om en redegørelse om brug af velfærdsteknologi på socialområdet. Socialområdet har nu udarbejdet en redegørelse.

Direktionen indstiller,

at redegørelsen om anvendelse af velfærdsteknologi på socialområdet tages til efterretning.

Sagsfremstilling

På Psykiatri- og Socialudvalgsmødet den 5. oktober 2022 fik udvalget en præsentation af Specialområde Hjerneskade. Specialområdet udtrykte her et ønske om udvidet brug af velfærdsteknologi, særligt omkring arbejdet med plejkrævende målgrupper, hvor der i dag skal bruges en-til-en-monitorering af borgere fra personalet. Brug af velfærdsteknologi vil i mange tilfælde give effektivisering og forbedring til gavn for både borgere, pårørende og medarbejdere.

Specialområdet fortalte om en konkret afprøvning af en velfærdsteknologisk løsning med borger fra Randers kommune under Frikommuneordningen. Løsningen kan ikke tilbydes andre borgere inden for de nuværende rammer i Serviceloven. Psykiatri- og socialudvalget anmodede på den baggrund om en redegørelse for anvendelse af velfærdsteknologiske løsninger på socialområdet.

Socialområdet har udarbejdet vedlagte "Redegørelse vedrørende brug af velfærdsteknologi på socialområdet". De væsentligste elementer fra redegørelsen opsummeres nedenfor.

Hvad er velfærdsteknologi

Der er ikke en entydig definition af velfærdsteknologi. Socialstyrelsen arbejder med to definitioner, som også illustrerer forskellige udgangspunkter for brug af velfærdsteknologi. På et strategisk-politisk niveau forstås velfærdsteknologi som teknologier, der skal opnå positive resultater inden for tre områder: borgere, medarbejdere og økonomi.

På praksisniveau forstås velfærdsteknologi, med overlap til begrebet hjælpemidler, som teknologier, der optimerer en persons funktionsevne og reducerer handicap, men også inkluderer et samspil mellem teknologier og processer om nye tilgange, bedre arbejdsgange og pædagogiske og/eller rehabiliteringsindsatser, der optimerer borgerens funktionsevne og reducerer handicap.

Anvendelse af velfærdsteknologi på Socialområdet i Region Midtjylland

Det lovgivningsmæssige grundlag for brug af velfærdsteknologi er placeret i Servicelovens kapitler om magtanvendelse. Lovgivningen skal sikre den enkelte borgers integritet uanset psykiske funktionsniveau, herunder skal principperne om den personlige friheds ukrænkelighed og retten til privatliv være opfyldt.

De tiltag, der lovligt kan iværksættes, skal derfor være absolut nødvendige i forhold til borgerens omsorg, sikkerhed, værdighed. Man skal derfor altid søge det mindst indgribende tiltag, hvorfor der også af forarbejderne til servicelovens regler om velfærdsteknologi eksempelvis fremgår, at der aldrig kan gives tilladelse til videoovervågning af borgere. Det er den myndighedshavende kommunalbestyrelse, der træffer afgørelse om brug af velfærdsteknologi, og derfor vurderer om kriterierne for brug af velfærdsteknologi er opfyldt.

Arbejdet med implementering af velfærdsteknologi er på Socialområdet i Region Midtjylland forankret i det enkelte specialområde. Denne organisering understøtter, at der kan arbejdes konkret ud fra specialområdernes målgrupper og den enkelte borgers udfordringer og problemstillinger. Som eksempler på velfærdsteknologiske løsninger kan nævnes brug af GPS (evt. kombineret med alarm), som kan aktiveres, hvis borgeren bliver væk, trædemåtter med alarm, censor i madras til registrering af søvnmønstre, dør- og vinduesalarmer samt Virtual Reality-løsninger brugt som redskaber til erindringsterapi, mestring, socialtræning og eksponering.

Socialstaben understøtter specialområderne i arbejdet med velfærdsteknologi, blandt andet med sparring om velfærdsteknologiske løsninger og juridisk rådgivning i regi af to etablerede tværgående netværk, ligesom at Socialstaben koordinerer i forhold til eventuel støtte fra det øvrige Region Midtjylland på området. Der er ligeledes et fokus på, at byggerier forberedes til eventuelle velfærdsteknologiske løsninger, fx signaldækning til alarmsystemer.

Velfærdsteknologi kan fremadrettet afhjælpe nogle af de udfordringer, Socialområdet står overfor, så som øget pres på økonomien og problemer med rekruttering og fastholdelse af medarbejdere. Arbejdet med velfærdsteknologiske og innovative løsninger vil derfor også naturligt have forskelligartede forgreninger i den kommende udviklingsplan for Socialområdet.

De forskellige målgrupper i specialområderne betyder også, at godkendelse af brug af velfærdsteknologi sker i henhold til forskellige lovgivninger. Ansøgningsprocessen ved den myndighedshavende kommunalbestyrelse kræver ligeledes indgående kendskab til borgeren og den pædagogiske indsats. Erfaringerne fra specialområderne er, at der ofte er en lang proces med at få godkendt brug af velfærdsteknologi. Ifølge lovgivningen skal en række kriterier være opfyldte før brugen af velfærdsteknologi. Godkendelsen sker med udgangspunktet i den konkrete borgers situation og ofte først, når flere pædagogiske metoder og tilgange er afprøvet. Velfærdsteknologi skal tænkes som et supplement til direkte pleje, omsorg og pædagogisk indsats.

Det kan skabe et dilemma i forhold til lovgivningen, hvis teknologier ønskes brugt ud fra et økonomisk eller et medarbejderhensyn. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd (VIVE) har foretaget en evaluering af frikommunernes forsøg med teknologiske hjælpemidler. Her viste en interviewundersøgelse, at både borgere, pårørende og medarbejdere i mange afprøvede løsninger oplevede velfærdsteknologien som et positivt tiltag og godt supplement til den direkte indsats. Evalueringen fra VIVE er vedlagt til orientering.

Som en del af redegørelsen har Socialstaben afdækket behovet blandt specialområderne for at arbejde med udvidet brug af velfærdsteknologi i henhold til Serviceloven. Efter juridisk gennemlæsning af indsendte cases i Socialstaben vurderes der ikke lovgivningsmæssigt at være barrierer mod, at specialområderne kan arbejde med ansøgninger om brug af nævnte løsninger ved kommunalbestyrelserne.

Kun Specialråde Hjernesgade har aktuelt velfærdsteknologi, som er problematisk i forhold til implementering. Det drejer sig om cases om brug af lydovervågning fra frikommuneforsøget og kamerakig, som ikke vil kunne godkendes i henhold til Serviceloven.

Socialområdet vil rette henvendelse til Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi under Socialstyrelsen med forslag om at få udvidet positivlisten i Serviceloven. Rådet har blandt andet til opgave at rådgive social- og boligministeren om teknologiers egnethed til at sikre omsorg og tryghed for borgerne med afsæt i magtanvendelsesreglerne i Serviceloven.

Rådet blev nedsat i forbindelse med en revidering af magtanvendelsesreglerne i 2021 og kan ud fra indkomne forslag fra relevante aktører indstille til ændringer af positivlisten for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi efter §§ 128 b eller 136 e i Serviceloven.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget tog redegørelsen om anvendelse af velfærdsteknologi på socialområdet til efterretning. Udvalget anmodede om, at administrationen udarbejder et forslag til en henvendelse til Danske Regioner, hvor Danske Regioner anmodes om at løfte denne problemstillingen i forhold til Social- og boligministeriet.

Bilag

Redegørelse vedrørende velfærdsteknologi på socialområdet

Evaluering VIVE - Teknologi i plejen af borgere

Punkt 5: Debatoplæg til Sundhedsaftalen 2024-2027

1-30-72-28-22

Resume

Sundhedssamarbejdsudvalget er ansvarlig for at udarbejde et udkast til Sundhedsaftalen 2024-2027, som skal godkendes i regionsrådet og de 19 byråd. Sundhedssamarbejdsudvalget har udsendt et debatoplæg med udvalgets bud på den fælles retning for udviklingen af det nære sundhedsvæsen i Midtjylland. Sundhedssamarbejdsudvalget har endvidere inviteret til en konference den 23. februar 2023 om udviklingen af det nære sundhedsvæsen og den nære psykiatri, hvor deltagerne, blandt andet med afsæt i debatoplægget, kan drøfte retning og indsatsområder i den næste sundhedsaftale.

Direktionen indstiller,

at Sundhedssamarbejdsudvalgets debatoplæg til den næste sundhedsaftale drøftes.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Hospitalsudvalget
Udvalg for nære sundhedstilbud
Psykiatri- og socialudvalget

Sundhedsaftalen er en politisk aftale, der omhandler samarbejdet mellem hospitaler, kommuner og almen praksis. Sundhedsaftalen fastsætter gennem visioner, prioriterede indsatsområder og principper for det tværsektorielle samarbejde en fælles politisk retning for udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Den nuværende sundhedsaftale udløber ved udgangen af 2023, og arbejdet med den næste sundhedsaftale er i gang. Sundhedssamarbejdsudvalget er ansvarlig for at udarbejde et udkast til sundhedsaftale, som skal godkendes i regionsrådet og de 19 byråd.

I november 2022 udsendte Sundhedssamarbejdsudvalget vedhæftede 'Debatoplæg til Sundhedsaftalen 2024-2027' med udvalgets bud på den fælles retning for udviklingen af det nære sundhedsvæsen i Midtjylland. Sundhedssamarbejdsudvalget foreslår i debatoplægget visioner, få prioriterede indsatsområder, hvor udvalget mener, der særligt er brug for en ekstra indsats samt giver et bud på fælles samarbejdsprincipper.

De foreslåede indsatsområder er:

- Psykiatri og trivsel - med fokus på børn og unges trivsel samt mennesker med svær psykisk sygdom
- Borgere med kronisk sygdom - med fokus på de med størst behov og størst kompleksitet
- Velfærdsteknologi, digitalisering og datadeling.

Sundhedssamarbejdsudvalget ønsker med debatoplægget at sætte gang i en bred politisk debat om, hvad regionen skal prioritere i Sundhedsaftalen 2024-2027.

Sundhedssamarbejdsudvalget har inviteret til en konference den 23. februar 2023 om udviklingen af det nære sundhedsvæsen og den nære psykiatri (invitation er sendt fra Regionssekretariatet den 22. november 2022). Konferencen er en lejlighed til, blandt andet med afsæt i debatoplægget, at drøfte retning og indsatsområder i den næste sundhedsaftale. Efter konferencen udarbejder Sundhedssamarbejdsudvalget en høringsversion af ny sundhedsaftale, som kommer i bred skriftlig høring fra maj til august 2023.

De stående udvalg har på deres udvalgsmøder lejlighed til at drøfte debatoplægget forud for konferencen.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget drøftede Sundhedssamarbejdsudvalgets debatoplæg til den næste sundhedsaftale.

Bilag

Debatoplæg til Sundhedsaftalen 2024-2027

Punkt 6: Henvendelse fra Socialistisk Folkeparti om sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatri for lægestuderende

1-00-22-22

Resume

Socialistisk Folkeparti har henvendt sig med et forslag om sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatri for lægestuderende.

Direktionen indstiller,

at forslaget fra Socialistisk Folkeparti om sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatri for lægestuderende drøftes.

Sagsfremstilling

Socialistisk Folkeparti har den 17. januar 2023 henvendt sig med et forslag om sommerferiepraktik for lægestuderende i psykiatrien.

Socialistisk Folkeparti anfører følgende i henvendelsen:

"Sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatri for lægestuderende.

Det foreslås, at der i sommeren 2023 arrangeres lønnet sommerferiepraktik bredt i psykiatrien for lægestuderende.

Formålet er, at de studerende får lov til at opleve hverdagen som læge i psykiatrien, og herigennem er håbet at fremme rekrutteringen til psykiatrien på lang sigt.

Praktikforløbene foreslås gennemført i to uger hen over sommerferien i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, regionspsykiatrierne og AUH Psykiatrien med inspiration fra sommerferiepraktik i almen praksis.

At der bevilges op til 300.000 kr. fra pulje til "Alliance til den nære psykiatri".

Baggrund

Der er et stort behov for speciallæger i psykiatrien nu og i fremtiden. Desværre er psykiatrien ikke længere en del af nyuddannede lægers kliniske basisuddannelse (KBU'en). Der er behov for vedvarende indsats for at sikre mulighederne for at rekruttere.

Sommerferiepraktik har vist gode erfaringer i almen praksis. Regionen har siden 2020 i samarbejde med PLO-Midtjylland gennemført en række lønnede sommerferiepraktikforløb i almen praksis for lægestuderende. Sommerferiepraktikken har vist sig at være en succes med stor opbakning fra praksis og medicinstuderende. Evalueringen i 2022 viste, at 82 % af de studerende "i høj grad" vurderede praktikken givende for dem. 67 % af de deltagende praksis vurderede, at sommerferiepraktikken som initiativ kan være med til at motivere de studerende til at vælge almen medicin som speciale."

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at forslaget fra Socialistisk Folkeparti om sommerferiepraktik i voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatri for lægestuderende godkendes, idet forslaget justeres, så det omfatter studerende generelt, at det ikke retter sig særligt mod sommerferieperioden, at praktikkens længde er fleksibel, og at ordningen evalueres med udgangen af 2023, og

at ordningen finansieres med 300.000 kr. i 2023 fra pulje "Alliance til den nære psykiatri".

Punkt 7: Godkendelse af samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel

1-30-74-6-23

Resume

Der er i regi af sundhedsaftalen udarbejdet en samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel. Samarbejdsaftalen er godkendt af Sundhedssamarbejdsudvalget den 19. december 2022, der anbefaler, at regionsrådet og de 19 kommuner tiltræder aftalen.

Direktionen indstiller,

at samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel godkendes.

Sagsfremstilling

Sagen behandles i følgende stående udvalg:

Udvalg for nære sundhedstilbud
Psykiatri- og socialudvalget

En væsentlig udfordring for børn og unge med psykisk mistrivsel eller psykisk sygdom er, at aktørerne ikke i tilstrækkelig grad kommunikerer og koordinerer indsatser og forløb. Der er således i dag ikke en robust infrastruktur, som understøtter kommunikation og koordination på tværs af aktørerne.

Formålet med samarbejdsaftalen er at sikre, at de aktører, der arbejder med målgruppen, kan understøtte hinanden, med henblik på at børn og unge i psykisk mistrivsel får et bedre og mere sammenhængende forløb. Aftalen skal derigennem understøtte samarbejdet om at realisere målet i sundhedsaftalen om at mindske mistrivsel hos børn og unge.

Samarbejdsaftalen skal bidrage til:

- at borgeren oplever et sammenhængende forløb af høj kvalitet, hvor indsatserne er samtidige og koordinerede mellem parterne ud fra borgerens behov,
- at skabe tydelige kommunikationsveje mellem kommunerne, de praktiserende læger og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, og
- at understøtte implementeringen af Sundhedsstyrelsens forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser.

Samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel

Aftalen består af tre delindsatser:

- Implementering af Sundhedsstyrelsens forløbsprogrammer for børn og unge med psykisk sygdom med fokus på de generiske anbefalinger, der vedrører det tværsektorielle samarbejde.
- Oprettelse af en elektronisk kommunikationsvej mellem almen praksis og kommuner om børn og unge i psykisk mistrivsel med henblik på at styrke samarbejdet og dialogen.
- Rådgivning fra Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling. Der tilbydes blandt andet faste kontaktpersoner og faste mødetidspunkter for sparring og rådgivning.

Delindsatserne bygger på eksisterende positive erfaringer fra en række satspuljeprojekter samt eksisterende tilbud i visse kommuner. Konkret vil samarbejdsaftalen samlet betyde, at region, kommuner og almen praksis forpligter sig til at samarbejde og koordinere om barnet/den unge på tværs af sektorgrænser på baggrund af Sundhedsstyrelsens anbefalinger herom samt at stå til rådighed for hinanden til faglig sparring og rådgivning for at koordinere og tilbyde den bedste indsats til barnet/den unge på rette tidspunkt.

Samarbejdsaftalen stiller ikke krav til serviceniveauet i kommunerne og forholder sig ikke til de konkrete indsatser, der eventuelt iværksættes i kommunerne, hos de praktiserende læger eller i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling.

Samarbejdsaftalen er godkendt af Sundhedssamarbejdsudvalget den 19. december 2022 og sendt til godkendelse i de 19 kommuner. Sundhedssamarbejdsudvalget anbefaler, at Region Midtjylland og de 19 kommuner tiltræder aftalen.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel godkendes.

Bilag

Samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel

Punkt 8: Evaluering af Psykiatriens Hus i Aarhus

1-30-74-29-17

Resume

Psykiatriens Hus i Aarhus blev etableret som et samarbejdsprojekt mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune i 2019. Huset modtog sin første borger i februar 2019. Forud for etableringen var der politisk godkendt en samarbejdsaftale med en fælles vision for Psykiatriens Hus i Aarhus. Der er udarbejdet en evaluering i 2022, der hermed forelægges regionsrådet til orientering parallelt med orienteringen i Aarhus Kommunes byråd. Overordnet viser evalueringen, at det er lykkedes at etablere Psykiatriens Hus i Aarhus i overensstemmelse med den politisk besluttede vision. Psykiatriens Hus i Aarhus med de indsatser, som er i huset, er værdsat af borgerne og deres pårørende.

Direktionen indstiller,

at evalueringen af Psykiatriens Hus i Aarhus tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I forbindelse med etableringen af Psykiatriens Hus i Aarhus blev der indgået en samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland og Aarhus Kommune. Af samarbejdsaftalen fremgår det, at der efter to års drift skulle laves en evaluering til byrådet og regionsrådet.

Covid-19 har påvirket Psykiatriens Hus i Aarhus, herunder aktivitetsniveauet, mulighederne for at tilrettelægge samarbejdet med borgere og samarbejdspartnere og mulighederne for at videreudvikle huset. Der har været en ambition om, at evalueringen skulle baseres på en normal drift og afspejle det forventelige aktivitetsniveau og synliggøre de faglige udviklingstiltag. I dette lys blev evalueringen udskudt og er hermed gennemført i 2022.

Fokus for evalueringen har været at høre borgernes og de pårørendes stemmer, og om indsatserne i Psykiatriens Hus i Aarhus bidrager til at opfylde den politisk besluttede vision for Psykiatriens Hus i Aarhus.

Evalueringen fremsendes til byrådet og regionsrådet som en opfølgning på samarbejdsaftalen.

Evalueringens resultater

Styregruppen for Psykiatriens Hus, der består af repræsentanter fra kommune, region, almen praksis, civilsamfundet og brugere af huset, har defineret rammerne for evalueringen. Den består af to dele, der er vedlagt som bilag:

- En kvalitativ del med borgernes og de pårørendes stemme
- En samlet evaluering, der beskriver indsatser i huset, præsenterer aktivitetsdata og fremlægger forslag til den videre udvikling af Psykiatriens Hus i Aarhus.

Evalueringen viser, hvordan indsatsen i Psykiatriens Hus kan bidrage til et liv med mere selvstændighed og flere handlemuligheder til gavn for både borgerne og deres pårørende.

I Psykiatriens Hus i Aarhus er der otte kommunale og otte regionale overnatningspladser. Brug af overnatningspladserne forudsætter, at borgeren har en brugerstyret kontrakt eller er i hjemmebehandling. Formålet med en brugerstyret kontrakt er at give den enkelte borger handlemuligheder, når hun oplever utryghed eller er i en udsat situation. I kontrakten beskrives formålet med den enkelte borgers brugerstyrede kontrakt. Det vil sige, hvad der skal arbejdes med under opholdet i overnatningspladserne.

Aktivitetsdata viser blandt andet, at

- Antallet af brugerstyrede kontrakter har været jævnt stigende, så der i 1. kvartal af 2022 var 213 kommunale brugerstyrede kontrakter og 264 regionale brugerstyrede kontrakter
- Antallet af ophold på overnatningspladserne har været stigende siden 2019
- Over halvdelen af de borgere, der har en brugerstyret kontrakt, gør brug af muligheden for overnatning
- Der er en voksende gruppe, der har en brugerstyret kontrakt som en tryghedsforanstaltning
- I juli måned 2022 var der 214 kommunale brugerstyrede kontrakter. Heraf havde 51 borgere selv henvendt sig, mens 89 borgere kom i følgeskab med en mestringsvejleder.
- Af 115 borgere med regionale brugerstyrede kontrakter i 2021 kom 44 % fra sengeafsnit som en overgang mellem indlæggelse og eget hjem, mens 36 % kom fra de psykiatriske ambulante klinikker, typisk som et forløb parallelt med det ambulante behandlingsforløb.
- Af 115 borgere med regionale brugerstyrede kontrakter i 2021 benyttede mindst 60 borgere andre tilbud i Psykiatriens Hus. 61 af de 115 havde en kommunal mestringsvejleder.

Borgerne oplever:

- at blive mødt med anerkendelse i en ligeværdig relation.
- at have medindflydelse og blive inddraget.
- at indsatser hænger sammen og er koordinerede. Indsatserne opleves som fleksible og individuelt tilpassede.
- at få en bedre og mere sammenhængende hverdag.
- forebyggelse af tilbagegang og færre indlæggelser i psykiatrien.
- fremgang i egen recoveryproces og personlig udvikling.
- mindre ensomhed. Dette kan komme til udtryk på forskellige måder:
  - Borgerne oplever en sikkerhed og tryghed ved at være forbundet til stedet. Dette understøttes af den brugerstyret kontrakt.
  - Huset kan give 'dobbelt-støtte', dvs. støtte fra både medarbejdere og andre brugere. Der skabes i nogle tilfælde venskaber mellem brugerne.
  - Brugere har mulighed for at hjælpe andre brugere, hvilket giver en følelse af samhørighed.

Desuden viser evalueringen, at man i Psykiatriens Hus i Aarhus:

- har truffet et aktivt valg om at benytte sig af evidensbaserede faglige metoder og tilgange, der understøtter borgernes recovery-proces
- har sikret en let og i høj grad brugerstyret adgang til behandling og støtte
- tilbyder integreret behandling af sociale og psykiske problemer i sammenhængende forløb
- via Åben Dialog som fælles faglig tilgang har etableret en effektiv metode til at inddrage det private netværk og samarbejdspartnere
- har peer-medarbejdere ansat som en integreret del af medarbejdergruppen til gavn for de borgere, som kommer i huset
- har etableret et hus med aktiviteter på mange niveauer, både internt i huset og i samarbejde med andre, f.eks. civilsamfundet

Styregruppen for Psykiatriens Hus i Aarhus har udarbejdet en række anbefalinger i forhold til den fortsatte konsolidering og videre udvikling af Psykiatriens Hus i Aarhus:

Styregruppen anbefaler, at der arbejdes videre med at

- synliggøre Psykiatriens Hus i Aarhus overfor borgere og professionelle samarbejdspartnere. Huset vil gerne samarbejde med flere borgere, skabe større viden om husets tilbud blandt pårørende og skabe større opmærksomhed blandt professionelle samarbejdspartnere på, hvad Psykiatriens Hus i Aarhus kan tilbyde. Men det kræver samtidig en opmærksom på, at der er en balance, så huset fortsat har kapacitet til de borgere, som kan profitere af tilbuddene.
- fortsat udvikle fælles tilbud i mellemrummet mellem kommunal rehabiliteringsindsats og regional behandling, f.eks. i form af selvhjælpsgrupper.
- fortsat udvikle den uddannelses- og beskæftigelsesrettede indsats, som kan identificere og i højere grad honorere de behov, borgerne har. Indsatsen skal have øje for borgere, som skal fastholdes i uddannelse eller beskæftigelse, og for borgere på vej mod uddannelse og beskæftigelse.
- styrke og udbygge samarbejdet med frivillige organisationer. Psykiatriens Hus i Aarhus skal fungere som en trædesten for borgerne på deres vej tilbage som aktive deltagere i civilsamfundet. Huset har brug for samarbejdspartnere, der tilbyder åbne fællesskaber og understøtter netværksdannelse. Processen tager tid, da det er en gruppe af borgere, som er meget sårbare for forandring.
- afdække tilbud til pårørende i frivilligt regi og være undersøgende på, om der kan etableres yderligere tilbud målrettet pårørende i Psykiatriens Hus i Aarhus.

Psykiatriens Hus i Aarhus ledes af en fælles ledelse bestående af en kommunal og en regional leder. Den fælles ledelse vil med udgangspunkt i evalueringen drøfte hvilke initiativer, der skal arbejdes videre med.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget indstiller til forretningsudvalget,

at evalueringen af Psykiatriens Hus i Aarhus tages til efterretning.

Tidligere Politisk Behandling

Regionsrådet blev den 27. maj 2020 orienteret om status på Psykiatriens Hus i Aarhus.

Regionsrådet godkendte den 22. august 2018 samarbejdsaftale om Psykiatriens Hus i Aarhus.

Bilag

Kvalitativ evaluering af Psykiatriens Hus i Aarhus

Evaluering af Psykiatriens Hus i Aarhus

Punkt 9: Forberedelse af møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg #

1-00-22-22

Resume

Drøftelse af emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Direktionen indstiller,

at emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg drøftes.

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget har aftalt, at udvalget som et fast punkt på udvalgets dagsorden drøfter relevante emner på møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg samt drøfter eventuelle emner, som ønskes taget op i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Psykiatri- og socialudvalget modtager løbende de åbne dagsordener og referater til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Der var senest møde i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg den 8. december 2022. Det næste møde er den 19. februar 2023.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget drøftede emner til møderne i Danske Regioners Psykiatri- og Socialudvalg.

Punkt 10: Gensidig orientering #

1-00-22-22

Sagsfremstilling

Gensidig orientering for udvalgets medlemmer.

Mødeplan for psykiatri- og socialudvalget for 2023 er vedlagt.

Der er vedlagt et notat med en række modeller for orientering om tilsyn til psykiatri- og socialudvalget med henblik på, at udvalget aftaler, hvordan udvalget fremover orienteres om tilsyn.

Beslutning

Psykiatri- og socialudvalget aftalte, at udvalget fremover får en årlig status på tilsyn i Socialområdet og i Psykiatrien. Udvalget vil fortsat løbende blive hurtigt orienteret ved særlige sager, eksempelvis straksråb.

Administrationen orienterede om en henvendelse fra Horsens Kommune om samarbejde på psykiatriområdet.

Administrationen orienterede om en henvendelse fra Mental Talk om arrangementet i 2023.

Bilag

Mødeplan for psykiatri- og socialudvalget 2023

Notat om modeller vedrørende orientering om tilsyn

Punkt 11: Underskriftsark #

1-00-22-22

Sagsfremstilling

Psykiatri- og socialudvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i First Agenda ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

Underskriftsarket er journaliseret på sagen.

Alle var mødt.

Mødet blev afsluttet kl. 17.15.